

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2014. május 12.

SZLOVÁK NYELV ÉS IRODALOM

EMELT SZINTÚ ÍRÁSBELI VIZSGA

2014. május 12. 8:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 240 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTÉRIUMA

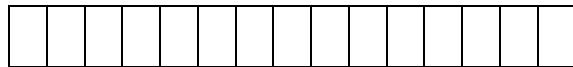
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Dôležité informácie

Vypracovať treba všetky úlohy maturitnej písomnej práce, to znamená **jazykovo-literárny test** aj **všetky tri úlohy na tvorenie textu** (predstavenie literárneho diela – rozsah **asi 300 slov**, postoj k aktuálnym otázkam – rozsah **asi 200 slov**, praktická písomnosť – rozsah **asi 100 slov**).

Čas, ktorý máte k dispozícii si môžete samostatne rozdeliť a samostatne si môžete aj stanoviť poradie, v ktorom úlohy budete riešiť.

Pri riešení všetkých úloh je povolené používať slovník slovenského pravopisu, jednojazyčný a dvojjazyčný slovník, prípadne antológia slovenskej literatúry.

I. Jazykovo-literárny test

Pozorne si prečítajte báseň. Úlohy sa viažu predovšetkým k tomuto textu, preto ich riešenie vyžaduje, aby ste ho pri každej otázke cielavedome preskúmali. Najprv prezrite všetky otázky, potom začnite ich vypracovanie.

Ivan: Krasko: Šelest hory...

Šelest hory zas hovorí
piesňou v moje uši,
Veselého nečut' tónu,
samé žiaľne plačú, stonú:
hora možno tuší,
že ju jeseň skoro vo sen
voženie, ponorí.

Biela breza vše obzrie sa –
lístie preč jej letí.
Na prsiach ho vychovala,
živným mokom napájala,
jako matka deti –
opustená bôľom stená:
dieťatká, vráťte sa!

Dlhá tráva zbohom dáva,
po pás až sa kloní –
ved' už čaká na hrobára
- v biely hrob ju pozatvára –
dubec už jej zvoní.
"Boli časy," šepotá si:
na večnosť zaspáva.

Šelest hory ohlas storý
rozzvučí mi v duši.
Veselého nečut' tónu,
samé bôľne plačú, stonú –
duša, možno, tuší:
storá tieseň vo večný sen
že ju raz ponorí.

(Antológia slovenskej literatúry 1994, s. 242-243)

- 1. Opíšte v piatich vetách tento básnický text tak, aby ste v každej vete uviedli jeden typický znak Kraskovej poézie:**

.....

5 bodov	
---------	--

- 2. V básni prevažujú sluchové (auditívne) efekty. Nájdite v texte štyri druhy jazykovo-štylistických prostriedkov, ktorými autor dosahuje vysoký stupeň jeho auditívnosti. Ku každému jazykovo-štylistickému prostriedku uvedťte po jednom príklade:**

Jazykovo-štylistický prostriedok vyjadrujúci sluchový (auditívny) dojem	Príklad z básne

4 body	
--------	--

- 3. Nájdite v texte a vypíšte tri verše, ktoré vyjadrujú zrakový (vizuálny) efekt:**

.....

3 body	
--------	--

4. Pozorne si prečítajte túto strofu a všeobecne (z hľadiska možných významov a básnických prostriedkov) ju interpretujte:

Bielá breza vše obzrie sa –
lístie preč jej letí.
Na prsiach ho vychovala,
živným mokom napájala,
jako matka deti –
opustená bôľom stená:
dielatká, vráťte sa!

.....
.....
.....
.....

5 bodov

5. Aký je vzťah medzi prírodným obrazom uvádzaným v básni a životným pocitom lyrického subjektu? Stručne odpovedajte na otázku:

.....
.....
.....

2 body

6. Uvedťte, akými slovnými druhmi sa v hásni vyjadruje neistota:

.....

1 bod

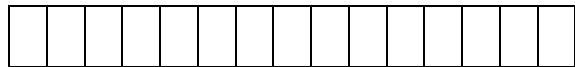
7. Povedzte jedným slovom podčiarknuté slovné spojenia:

"Dlhá tráva zbohom dáva":

"na večnost" zaspáva:

"večný sen":

3 body

8. Zmeňte slovosled tohto verša podľa prirodzenej reči a slovo "nečut'" prepíšte do dnešnej slovenčiny:

"Veselého nečut' ténu" :

1 bod	
-------	--

9. Definujte symbolizmus (uveďte štyri vedomostné prvky):

.....
.....
.....

2 body

10. Definujte impresionizmus (uveďte štyri vedomostné prvky) :

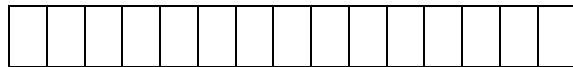
.....
.....
.....

2 body

11. Vymenujte štyri charakteristické znaky myslenia hlasistov:

.....
.....
.....

2 body

1. PREDSTAVENIE LITERÁRNEHO DIELA (300 slov)**Predurčenosť tragickeho osudu postavy Jozefa Maka a psychické predpoklady jeho prekonávania v rovnomennom románe Jozefa Cígera Hronského**

a)

"ZBOŽEI POMOCI VI BUDOVAL DOM TENTO MAK JANO ROKU PANÉ 18 62 AVKUSTA 3 HO."

b)

"A ona teraz v tomto dome porodila chlapca, čo nemohol byť ani Jano, nemal byť ani Mak. Nuž pozrela na ospalé ženy, nechala ich driemať, iba toľko, kol'ko si vynútilo lono a prsníky. Ani nepozrela na ospalé ženy, nechala ich driemať, iba synovi pošeplá vedľa seba, synovi bezmennému a bezvládnemu, že lampu treba zhasiť, lebo vonku rozmohol sa svit."

Vtedy sa vtyiahol spod šopy neveľký, uziméný chlapec, zastal si na podstení, skrížil si ruky na prsiach, dlaňami prikryl si plecia. Pomyšlel si:

- Mater už v chyži nestonie, ticho je, iste už porodila....Budeme mať hanbu, mater i ja."

c)

"-Marušu Meľošovie poznáš?

Imro sa striasol, zasa si ponaprával golier.

-Tú, čo umrela?

-Umrela?! – zachvel sa Jozef Mak.

-Uhm, neumrela – ale zato nič – ved' sa ti za brata vydala, tak ako by som ju nepoznal? Makovi ostrý mráz nabehol na lícene kosti, vypleštil oči, dlho sa ani nezakýval. (...) No na Makovom mozgu rozplásol sa Janov obraz ako nečakané blato, zmútil sa mu svet, lebo všetko mal premyslené dobre, aj že sa Maruša vydala, ale – nebol v tom brat Jano."

d)

"Trp Jozef Mak.

Človek - milión si, nuž vydržíš všetko, keďže nie je pravda, že najtvrdší je kameň, najmocnejšia je oceľ, ale pravda je, že najviac vydrží na svete obyčajný Jozef Mak."

(Jozef Cíger Hronský: Jozef Mak, Tatran 1969, strana 6, 75-76, 271)

Pozorne si prečítajte citáty. Všímajte si vstupné konfliktové momenty a vyvod'te z nich príčiny a následky predurčenosť tragickeho osudu Jozefa Maka. Opierajte sa aj o vaše čitateľské zážitky z románu a pokúste sa určiť tie povahové vlastnosti, na základe ktorých Jozef dokáže po každej osobnej tragédii znova začať. Súčasne sa vyjadrite aj o svojráznych umeleckých postupoch autora.

Žáner úlohy: INTERPRETÁCIA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. POSTOJ K AKTUÁLNYM OTÁZKAM (200 slov)

Postoje voči národu reprezentované literárnymi postavami a ich aktualita dnes, z pohľadu slovenskej národnosti v Maďarsku

Motto

"Sloboda, sloboda, slobodienka moja,
pre teba mne páni šibenice stroja!"

(Ján Botto: Smrť Jánošíkova)

"Ešte sme a predsa nie sme to my
....prečo si nosíme na trh slová
....naše slová, ktoré nás tak bolia."

(Imrich Fuhl: Slová, ktoré bolia)

Rozpamäťajte sa na literárne postavy, ktoré svojím myslením a konaním reprezentujú záujmy a mravné zásady svojho národa a zároveň sú nositeľmi dominantných ideí svojej doby. Zamyslite sa súčasne aj nad tým, aké vážne problémy sa vyskytujú v oblasti národnostného byitia Slovákov v Maďarsku dnes a aké možnosti má vaša generácia na ich prekonanie.

Žáner úlohy : ESEJ

<input type="text"/>											
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

3. PRAKTIČKÁ PÍSOMNOSŤ (100 SLOV)

Rozhlasová stanica pripravila program na tému Fajčenie škodí zdraviu. Redaktori vás poprosili, aby ste napísali komentár k tomuto programu s názvom:

„Narodíme sa zdraví, ale umrieme chorí”

V komentári môžete uplatniť nasledujúce obsahové prvky:

- aké nebezpečenstvá ohrozujú zdravie mladých ľudí
 - ako možno predísť týmto hrozbám
 - čo sa robí v školách, aby sa znížili tieto riziká
 - osobný postoj k tejto téme
 - aký je vzťah mladých k vlastnému zdraviu

Dbajte na to, aby sa uplatnili nasledujúce žánrové pravidlá komentára:

- upútanie pozornosti poslucháčov rôznymi zaujímavými tematickými a rétorickými prvkami
 - neanalyzujte podrobne, iba načrtnite problematiku,
 - dôraz komentára je na subjektívnom postoji autora,
 - vtipný záver, pointa.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor		30	
II. Szövegalkotás	egy mű értelmezése	25	
	érvelő szöveg	15	
	gyakorlati szövegfajta	10	
	nyelvhelyesség	20	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma	100		

javító tanár

Dátum:

		Elért pontszám egész számról kerekítve	Programba beírt egész pontszám
I. Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor			
II. Szövegalkotás	egy mű értelmezése		
	érvelő szöveg		
	gyakorlati szövegfajta		
	nyelvhelyesség		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum:
